

ภาวะการค้าและช่องทางการจำหน่ายน้ำผึ้ง

น้ำผึ้งเป็นอาหารบริสุทธิ์จากธรรมชาติที่มีการค้าขายระหว่างประเทศทั่วโลก ได้รับความนิยมนบริโภคในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในบ้าน ส่วนที่เหลือใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่นในอุตสาหกรรมทำขนมปัง ลูกกวาด อาหารเด็กอ่อน ยาสูบ เกษษกรรม เคื่องสำอาง เป็นต้น น้ำผึ้งสามารถผลิตได้ในทุกส่วนของโลกที่มีแหล่งอาหารผึ้งอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จีน รัสเซีย สหรัฐอเมริกา เม็กซิโก ประเทศผู้ผลิตจึงเป็นผู้ส่งออกและประเทศผู้บริโภคนำเข้า ซึ่งจะกล่าวถึงภาวะการค้า น้ำผึ้งของโลกพอสังเขปก่อนที่จะกล่าวถึงภาวะการค้าภายในประเทศไทย

ภาวะการค้าน้ำผึ้งของตลาดโลก

1. ผลผลิตของโลก

ปริมาณการผลิตน้ำผึ้งของโลกประมาณปีละกว่า 800 พันตัน ตามรายละเอียดในตารางที่ 6-1 แสดงปริมาณการผลิตระหว่างปี พ.ศ. 2519-2523 ซึ่งปริมาณการผลิตขึ้นลงไม่แน่นอนระหว่าง 800-1,000 พันตันต่อปี ในปี พ.ศ. 2523 ประเทศผู้ผลิตน้ำผึ้งรายใหญ่คือ รัสเซียซึ่งผลิตได้ประมาณร้อยละ 22 ของปริมาณการผลิตทั่วโลก รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา ผลิตได้ประมาณร้อยละ 11% ของปริมาณผลิตทั่วโลก สำหรับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาในปี พ.ศ. 2519-2521 เป็นประเทศผู้ผลิตน้ำผึ้งรายใหญ่ที่สุดของโลก และในปี พ.ศ. 2523 ปริมาณการผลิตลดลงเป็นอันดับ 3 ของโลกผลิตได้ประมาณร้อยละ 10% ของปริมาณการผลิตทั่วโลก นอกจาก 3 ประเทศที่กล่าวข้างต้น

ตารางที่ 6.1 ปริมาณผลผลิตน้ำผึ้งของโลก ปี พ.ศ. 2519-2523

(หน่วย : พันตัน)

ประเทศ	2519	2520	2521	2522	2523
1. ในแอฟริกา	83	84	89	92	94
2. ในอเมริกาเหนือและกลาง	176	171	211	220	204
- สหรัฐอเมริกา	90	80	105	108	91
- เม็กซิโก	44	47	57	61	65
- แคนาดา	25	28	31	33	29
- อื่น ๆ	17	16	18	18	19
3. ในอเมริกาใต้	44	38	53	56	59
- อาร์เจนตินา	24	18	35	36	38
- อื่น ๆ	20	20	18	20	21
4. ในเอเชีย	283	286	294	161	128
- จีน	239	248	247	111	81
- อื่น ๆ	44	38	47	50	47
5. ในยุโรป	160	127	120	131	127
6. ในแถบโอเชียเนีย	26	21	27	25	33
- ออสเตรเลีย	21	15	19	18	25
- อื่น ๆ	5	6	8	7	8
7. รัสเซีย	188	208	179	189	183
รวมผลผลิต: 1+2+3+4+5+6+7	960	935	973	874	828

ที่มา FAO, Production Yearbook, 1978-1981

ประเทศผู้ผลิตรายใหญ่อันดับรองลงมาได้แก่ เม็กซิโก อาร์เจนตินา แคนาดา ออสเตรเลีย
ผู้ผลิตรายใหญ่ 7 ประเทศดังกล่าว ผลิตได้ประมาณร้อยละ 62 ของปริมาณผลผลิตทั่วโลก

2. ปริมาณการส่งออกของโลก

ปริมาณการส่งออกน้ำผึ้งของโลกอยู่ในช่วง 170-200 พันตัน เป็นมูลค่า 130-250 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามรายละเอียดในตารางที่ 6.2 แสดงปริมาณการส่งออกน้ำผึ้งของโลกในระหว่างปี พ.ศ. 2519-2523 ซึ่งคิดเป็นอัตราการร้อยละ 18-25 ของปริมาณการผลิตทั่วโลก ประเทศในแอฟริกาและรัสเซียมีปริมาณส่งออกน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับปริมาณผลิตที่ผลิตได้ เช่นในปี พ.ศ. 2519 ปริมาณส่งออกเป็น 1.2% และ 3.7% ของปริมาณการผลิตในประเทศ สัดส่วนของปริมาณการส่งออกทั้งหมดของแต่ละภาคไม่ได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของโลกเท่านั้นยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีก อาทิเช่น ความต้องการบริโภคภายในประเทศ คุณสมบัติของน้ำผึ้ง ความรู้ทางด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลกได้แก่ สวีเดน เม็กซิโก อาร์เจนตินา ซึ่งปริมาณที่ส่งออกในปี พ.ศ. 2523 เมื่อรวมกันแล้วประมาณ 52.2% ของปริมาณส่งออกทั่วโลก

ประเทศสวีเดนเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่เป็นอันดับหนึ่งของโลกในปี พ.ศ. 2523 อย่างไรก็ตามตัวเลขนี้เป็นตัวเลขที่ประมาณเท่านั้น ซึ่งตัวเลขจริงอาจจะต่ำกว่านี้ แต่อย่างไรก็ตามประเทศสวีเดนยังคงเป็น 1 ในบรรดาประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ ในเวลาหลายปีที่ผ่านมาคุณภาพน้ำผึ้งของประเทศสวีเดนไม่จัดอยู่ในขั้นดี แต่ในปัจจุบันได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับของตลาดโลกแล้ว สวีเดนและเยอรมันเป็นผู้นำ ขำน้ำผึ้งที่สำคัญจากสวีเดน

ประเทศเม็กซิโกและอาร์เจนตินาเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ตลอดมาซึ่งทำการผลิตและส่งออกน้ำผึ้งออกไปจำหน่ายทั่วโลก ตลาดใหญ่ของเม็กซิโกคือ เยอรมันตะวันออก สหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ส่วนตลาดใหญ่ของอาร์เจนตินาคือ เยอรมันตะวันออก สวีเดนและสหรัฐอเมริกา ในยุโรปส่วนใหญ่จะใช้น้ำผึ้งจากเม็กซิโกเพื่อบริโภคและในสหรัฐอเมริกาใช้ในอุตสาหกรรม

ออสเตรเลียเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่เป็นอันดับ 5 รองจากรัสเซีย น้ำผึ้งส่วนมากมาจากดอกยูคาลิปตัส และส่งไปจำหน่ายยังประเทศอังกฤษ

อังกฤษเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ในยุโรปและสวีเดนเป็นตลาดสำคัญของอังกฤษ เมื่อไม่นานมานี้แคนาดาและรัสเซียได้เพิ่มปริมาณการส่งออก ในขณะที่การส่งออกของสหรัฐอเมริกาต่ำลง (ประเทศสหรัฐอเมริกาเคยเป็น 1 ใน 15 ประเทศผู้ส่งออกน้ำผึ้งรายใหญ่ของโลกซึ่งส่งออกมากกว่า 2,000 ตัน) จะสังเกตเห็นได้ว่าเป็นประเทศผู้ผลิตในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วไม่มีการส่งออกเพราะปริมาณการบริโภคภายในประเทศสูงอยู่แล้ว

ตารางที่ 6.2 ปริมาณการส่งออกน้ำผึ้งของโลก และอัตราส่วนร้อยละของปริมาณส่งออกกับปริมาณผลิตในระหว่างปี 2519-2523

(หน่วย : พันตัน)

ประเทศ	2519		2520		2521		2522		2523	
	รวม	%	รวม	%	รวม	%	รวม	%	รวม	%
1. ในแอฟริกา	1	1.2	1	1.2	1	1.1	1	1.1	0	0
2. ในอเมริกาเหนือและกลาง	70	39.8	77	45.0	68	32.2	70	31.8	68	33.3
- สหรัฐอเมริกา	3	3.3	3	3.8	4	3.8	4	3.7	4	4.4
- เม็กซิโก	49	100.0	53	100.0	45	78.9	46	75.4	39	60.0
- แคนาดา	5	20.0	9	32.1	7	22.6	8	24.2	11	37.9
- อื่นๆ	13	76.5	12	75.0	12	66.7	12	66.7	14	73.7
3. ในอเมริกาใต้	37	84.1	29	76.3	44	83.0	28	50.0	25	42.4
- อาร์เจนตินา	30	100.0	25	100.0	36	100.0	24	66.7	22	57.9
- อื่นๆ	7	35.0	4	20.0	8	44.4	4	20.0	3	14.3
4. ในเอเชีย	23	8.1	25	8.7	20	6.8	43	26.7	49	38.3
- จีน	22	9.2	25	10.1	20	8.1	43	38.7	47	58.0
- อื่นๆ	1	2.3	-	-	-	-	-	-	2	4.3
5. ในยุโรป	31	19.4	29	22.8	35	29.2	37	28.2	39	30.7
- สหภาพ	8	72.7	7	100.0	9	100.0	9	75.0	10	71.4
- อื่นๆ	23	15.4	22	18.3	26	23.4	28	23.5	29	25.7
6. ในแถบโอเชียเนีย	14	53.8	7	33.3	5	18.5	8	32.0	13	39.4
- ออสเตรเลีย	11	52.4	7	46.7	4	21.1	6	33.3	11	44.0
- อื่นๆ	3	60.0	-	-	1	12.5	2	28.6	2	25.0
7. รัสเซีย	7	3.7	9	4.3	10	5.6	11	5.8	13	7.1
รวมปริมาณส่งออกทั่วโลก	183	19.1	177	18.9	183	18.8	198	22.7	207	25.0
มูลค่าส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)	137		146		169		216		244	

ที่มา - FAO, Trade Yearbook, 1978-1980

3. ปริมาณความต้องการน้ำผึ้งของโลก (การนำเข้า)

ปริมาณการนำเข้าของน้ำผึ้งทั่วโลกมีจำนวนใกล้เคียงกับปริมาณส่งออก คือ ประมาณปีละ 170-200 พันตัน เป็นมูลค่า 140-250 ล้านดอลลาร์ - ตามรายละเอียดในตารางที่ 6.3 ในปี พ.ศ. 2523 ประเทศที่นำเข้ามากที่สุดได้แก่ กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งเกือบทั้งหมดของประเทศผู้นำเข้าล้วนแต่เป็นประเทศอุตสาหกรรม มีปริมาณการนำเข้าประมาณร้อยละ 52.6 ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด ประเทศเยอรมันตะวันออกเป็นผู้นำเข้ามากที่สุด โดยนำเข้าประมาณร้อยละ 33.5 ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ประเทศญี่ปุ่นและสหราชอาณาจักรอังกฤษ นำเข้าประมาณร้อยละ 10.3 และ 8.8 ของปริมาณนำเข้าทั้งหมดตามลำดับ

ปริมาณความต้องการน้ำผึ้งในตลาดโลกมีปริมาณเพิ่มขึ้นในระยะเวลาดังกล่าวมาอาจเนื่องมาจากสาเหตุดังนี้¹

- มาตรฐานการครองชีพสูงขึ้นในประเทศอุตสาหกรรม
- ผู้บริโภคมีความสนใจในอาหารธรรมชาติมากขึ้น
- การมีประเทศผู้นำเข้าน้ำผึ้งรายใหม่ ๆ ได้แก่ ญี่ปุ่น ซึ่งก่อนหน้านี้เป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำผึ้ง
- นโยบายการตลาดที่เข้มงวดขึ้นในบางส่วนของตลาดสำคัญ ๆ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ International Trade Centre UNCTAD/GATT, Major Markets for Honey : Openings for Quality Supplies from Developing Countries, (Geneva, Swiss. : ITC Publications. 1977), pp. 15.

ตารางที่ 6.3 ปริมาณการนำเข้าน้ำผึ้งของโลกระหว่างปี พ.ศ. 2519-2523

(หน่วย : พันตัน)

ประเทศ	2519	2520	2521	2522	2523
1. ในแอฟริกา	18	7	1	1	-
2. ในอเมริกาเหนือและกลาง	32	29	26	27	23
3. ในอเมริกาใต้	-	1	-	-	1
4. ในเอเชีย	28	30	30	30	27
- ญี่ปุ่น	24	25	24	25	20
- อื่น ๆ	4	5	6	5	7
5. ในยุโรป	105	110	120	145	145
- เยอรมันตะวันออก	50	51	58	62	66
- อังกฤษ	14	17	17	18	17
- เนเธอร์แลนด์	6	4	6	7	6
- เบลเยียม-ลักเซมเบิร์ก	4	4	5	5	6
- ออสเตรีย	4	4	4	5	7
- สวิตเซอร์แลนด์	5	4	4	4	5
- ยูโกสลาเวีย	5	6	4	5	5
- ฝรั่งเศส	6	5	7	8	7
- อื่น ๆ	11	15	15	31	26
6. ในแถบโอเชียเนีย	-	-	-	-	-
7. รัสเซีย	-	-	-	-	-
ปริมาณนำเข้าทั้งสิ้น	183	177	177	203	196
มูลค่านำเข้า (ล้านเหรียญสหรัฐ)	149	159	185	237	243

ที่มา : FAO, Trade Yearbook, 1978-1980

ถึงแม้ว่าปริมาณการผลิตน้ำผึ้งของโลกโดยปกติแล้วมากเป็น 4-5 เท่าของ ปริมาณน้ำผึ้งที่ค้าขายกันในตลาดโลก แต่การขยายตลาดน้ำผึ้งของโลกไม่ได้ขยายเพิ่มขึ้นตาม ปริมาณการผลิตที่ขยายเพิ่มขึ้น และปรากฏว่ามีการขาดแคลนน้ำผึ้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 เพราะ ว่าผู้ส่งออกในแต่ละภาคส่งออกเป็นอัตราส่วนน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณที่ผลิตได้และ เนื่องจาก ราคาผึ้งดิบตัวสูงขึ้นไปในระยะเวลาหลัง ๆ อย่างไรก็ตามราคาที่สูงขึ้นไม่ได้ทำให้ความต้องการ น้ำผึ้งน้อยลง โดยเฉพาะประเทศผู้นำเข้ารายใหญ่ ๆ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การส่งออกของ ผู้ผลิตรายใหม่คือ

- การผลิตน้ำผึ้งส่วนมากมีคุณภาพ กลิ่นรส ไม่เหมาะสมกับการส่งออก
- มีปัญหาในการรวบรวม ขนส่ง และการเก็บรักษา
- ขาดบุคลากรที่เป็นผู้ฝึกและอบรม
- ขาดความรู้ทางด้านตลาดและประชาสัมพันธ์

ประเทศผู้ส่งน้ำผึ้ง เข้าส่วนมากกระบวนคุณภาพน้ำผึ้งซึ่งเป็นเรื่องยากสำหรับ ประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะผู้ผลิตรายใหม่ ๆ ประเทศผู้ผลิตหลายประเทศมีปัญหาในด้านการ เก็บน้ำผึ้งจากรวง การขนส่งไปยังท่าเพื่อการส่งออก การเก็บรักษา

4. คุณภาพของน้ำผึ้ง

ส่วนใหญ่ผู้บริโภคนิยมในประเทศต่าง ๆ จะคิดว่าน้ำผึ้งที่ผลิตในประเทศจะมี คุณภาพดีที่สุดใน รองลงมา ก็คือน้ำผึ้งต่างประเทศที่คล้ายคลึงกับที่ผลิตได้ในประเทศ ผู้บริโภค ส่วนใหญ่ชอบน้ำผึ้งสีอ่อน ๆ มากกว่าสีเข้ม แต่สีเข้มจะขายดีในบางประเทศ เช่น เยอรมัน ตะวันออก สวีเดน แลนด์ ออสเตรเลีย เพื่อใช้ในอุตสาหกรรม นอกจากนี้แล้ว ประเทศอังกฤษนิยมน้ำผึ้ง เหลว ๆ ใสมากกว่าชนิดที่ตกผลึกและสีเข้ม

น้ำผึ้งที่ส่งเข้ามาขายในตลาดใหญ่ ๆ ของโลก โดยมากเป็นน้ำผึ้งชนิดที่มาจากดอกไม้จำนวนมากชนิด (Polyflora) แต่ปัจจุบันน้ำผึ้งที่มาจากดอกไม้ชนิดเดียว (Monoflora) ก็เพิ่มปริมาณการส่งเข้าอยู่เรื่อย ๆ โดยเฉพาะทางยุโรปตะวันออก ปกติน้ำผึ้งที่มาจากดอกไม้ ชนิดเดียวจะมีราคาแพงกว่าและให้รสถูกใจผู้บริโภค

5. การแข่งขันและราคา

การแข่งขัน น้ำผึ้งที่นำเข้าจะต้องแข่งขันกับน้ำผึ้งที่ผลิตได้ในประเทศด้านหนึ่ง และต้องแข่งขันกับผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้แทนน้ำผึ้งได้อีกด้านหนึ่ง ซึ่งได้แก่ น้ำผึ้งเทียม น้ำเชื่อม แยม เยลลี่ เป็นต้น

ราคา ราคาหน้าเข้าน้ำผึ้งจะถูกกำหนดโดยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายชนิด เช่น

- เงื่อนไขของผลิตภัณฑ์และความต้องการภายในประเทศของประเทศผู้ส่งออก
- เงื่อนไขของผลิตภัณฑ์และความต้องการภายในประเทศของประเทศผู้นำเข้า
- คุณสมบัติและชนิดของน้ำผึ้ง สำหรับการส่งออก
- การแข่งขันของผลิตภัณฑ์และราคาที่ได้เปรียบของผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนน้ำผึ้งได้

ราคาที่แสดงดังต่อไปนี้เป็นราคาที่ยกมาเป็นตัวอย่าง เป็นราคาที่กำหนดขึ้นในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2519 สำหรับน้ำผึ้งที่มีคุณภาพดีที่ลุดส์ออนจากประเทศอาร์เจนตินา ซึ่งราคาจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับระยะทางของจุดปลายทาง ดังนี้

- 800 เหรียญสหรัฐต่อตันรวมค่าขนส่งถึงชายฝั่งตะวันออกของสหรัฐอเมริกา
- 827 เหรียญสหรัฐต่อตันรวมค่าขนส่งถึงชายฝั่งตะวันตกของสหรัฐอเมริกา
- 774 เหรียญสหรัฐต่อตันรวมค่าขนส่งถึงเมืองแอมสเตอร์ดัม เฮอร์มันด์ตะวันตก
- 815 เหรียญสหรัฐต่อตันรวมค่าขนส่งถึงประเทศญี่ปุ่น

ในที่นี้ไม่สามารถหาราคาขายปลีกได้ แต่คงสูงกว่าราคาที่กล่าวข้างต้นเล็กน้อย สำหรับค่าขนส่ง ค่าภาษี ค่าบรรจุและฉลาก บวกด้วยกำไร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาวะการค่าน้ำผึ้งในประเทศไทย

ตลาดน้ำผึ้งในประเทศไทยประกอบด้วยน้ำผึ้งจากผึ้งหลายชนิด ได้แก่ ผึ้งมิม ผึ้งหลวง ผึ้งโพรง และผึ้งพันธุ์ซึ่งได้มาจากผึ้งป่าและผึ้งเลี้ยง แต่เดิมน้ำผึ้งส่วนใหญ่มีจำหน่ายตามร้านขายยาแผนโบราณ ในปัจจุบันจะหาน้ำผึ้งได้จากตลาดทั่วไป เช่น น้ำผึ้งบรรจุขวดในห้างสรรพสินค้า

1. การนำเข้า

ปริมาณน้ำผึ้งที่นำเข้าทั้งหมดของประเทศไทยมีประมาณปีละ 40,000-165,000 กิโลกรัม มูลค่ารวมประมาณ 1-3 ล้านบาทต่อปี ตามรายละเอียดสถิติการนำเข้าน้ำผึ้งเข้าในตารางที่ 6.4 จะเห็นได้ว่าปริมาณน้ำผึ้งที่นำเข้าทั้งสิ้นตั้งแต่ปี 2519-2523 มีปริมาณลดลงเรื่อย ๆ ทุกปีซึ่งอาจเนื่องมาจากปริมาณน้ำผึ้งที่ผลิตได้ในประเทศเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ขณะที่ความต้องการบริโภคของคนในประเทศเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก เป็นผลให้ปริมาณน้ำผึ้งนำเข้าลดลง หรืออาจเนื่องมาจากน้ำผึ้งที่นำเข้ามาก่อน ๆ ยังคงขายไม่หมด

แหล่งนำเข้าของน้ำผึ้งส่วนใหญ่มาจากประเทศออสเตรเลีย สวีเดน และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ น้ำผึ้งที่นำเข้ามาจากประเทศออสเตรเลียมีปริมาณมากที่สุด ปริมาณที่นำเข้าอยู่ในช่วงประมาณร้อยละ 54-88 ของปริมาณน้ำผึ้งนำเข้าทั้งหมด

น้ำผึ้งที่นำเข้าส่วนใหญ่อยู่ในรูปของน้ำผึ้งเหลว โดยบรรจุมาในถังขนาดใหญ่แล้วส่งมาบรรจุในขวดเล็กเพื่อจำหน่ายปลีกโดยผู้บรรจุขวดในประเทศ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.4 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าน้ำมันดิบของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2519-2523

ประเทศ	2519		2520		2521		2522		2523	
	กก.	พันบาท	กก.	พันบาท	กก.	พันบาท	กก.	พันบาท	กก.	พันบาท
จีน	24,132	398.4	14,657	375.4	2,785	46.7	7,185	163.9	15,222	372.7
สหรัฐอเมริกา	7,418	320.4	51,450	960.9	898	40.5	5,188	242.4	4,126	232.0
ออสเตรเลีย	100,524	1,091.0	95,250	1,657.9	80,840	1,696.6	82,307	2,003.2	25,367	637.1
พม่า	-	-	-	-	310	6.2	150	3.0	100	2.0
ฮ่องกง	1,000	8.5	-	-	-	-	-	-	613	10.1
อิตาลี	239	20.4	-	-	-	-	-	-	-	-
ไต้หวัน	-	-	-	-	-	-	-	-	1,000	42.9
แคนาดา	-	-	-	-	7,018	501.6	-	-	-	-
เกาหลีเหนือ	1,320	9.5	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	134,633	1,848.2	161,357	2,994.2	91,851	2,291.6	94,830	2,412.5	46,428	1,296.80

ที่มา : กรมศุลกากร

2. การส่งออก

ปริมาณน้ำผึ้งที่ส่งออกมีเพียงเล็กน้อยประมาณปีละ 12-720 กิโลกรัม

มูลค่า 2,400-24,400 บาท สถิติการส่งออกน้ำผึ้งดังแสดงในตารางที่ 6.5 การส่งออกน้ำผึ้งอยู่ในรูปน้ำผึ้งเหลว โดยส่งไปจำหน่ายยังประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง ได้แก่ พม่า ลาว มาเลเซีย และอินเดีย

ตารางที่ 6.5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกน้ำผึ้งของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2519-2523

พ.ศ.	ประเทศ	ประเทศ				รวม
		พม่า	ลาว	มาเลเซีย	อินเดีย	
2519	กิโลกรัม	24	696	-	-	720
	พันบาท	1.0	23.4	-	-	24.4
2520	กิโลกรัม	-	40	-	-	40
	พันบาท	-	1.0	-	-	1.0
2521	กิโลกรัม	-	-	2,160	-	2,160
	พันบาท	-	-	15.7	-	15.7
2522	กิโลกรัม	-	-	640	-	640
	พันบาท	-	-	8.8	-	8.8
2523	กิโลกรัม	-	-	-	12	12
	พันบาท	-	-	-	2.4	2.4

ที่มา : กรมศุลกากร